

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

આવકવેરાના કમિશનર, દિલ્હી

– વિરુદ્ધ –

ભારત કાર્બન અને રિબન એમએફજી. કો. (પી) લિમિટેડ.

ઓગસ્ટ ૧૭, ૧૯૯૯

[ન્યાયાધીશ-ડી. પી. વાઘવા અને એમ. બી. શાહ]

આવકવેરાનો કાયદો, ૧૯૬૧-સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફની આઈટમ ૧૭ (૨) હેઠળ એક્સાઈઝ ડ્યુટીનો વેરો-રિટ પિટિશન દ્વારા પડકારવામાં આવેલી વ્યવહાર્યતા-આવી વિવાદિત અને અવેતન એક્સાઈઝ ડ્યુટી-શું સમાન હિસાબી સમયગાળા દરમિયાન સ્વીકાર્ય કપાત અથવા આકસ્મિક જવાબદારી લેવામાં આવતી નથી-થરાવ્યું, જ્યાં હિસાબની વેપારી પદ્ધતિ અપનાવવામાં આવે છે, જ્યારે જવાબદારી ઉપાર્જિત થાય છે ત્યારે રકમ બાદની તારીખે વિસર્જિત થાય છે..

પ્રતિવાદી-એસેસી કાર્બન પેપરનું ઉત્પાદન કરી રહ્યા હતા જે ૨૮ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૭૫ સુધી એક્સાઈઝ ડ્યુટી માટે જવાબદાર ન હતા. બાદમાં કાર્બન પેપર્સ પર ડ્યુટી લાદવામાં આવી હતી. કલેક્ટરે કેન્દ્રીય એક્સાઈઝ ટેરિફની આઈટમ ૧૭ (૨) હેઠળ કાર્બન પેપરને કોટેડ પેપર તરીકે ડ્યુટી માટે જવાબદાર બનાવતી સામાન્ય વેપાર નોટિસ બહાર પાડી હતી. તે પહેલાં, પ્રતિવાદી-એસેસીએ અવશેષ આઈટમ ૬૮ હેઠળ કાર્બન પેપરને સાફ કરવું જરૂરી હતું. જો કે, પ્રતિવાદી-એસેસીએ કોટેડ-પેપર તરીકે કાર્બન દેખાવના આ વર્ગીકરણને સ્વીકાર્યું ન હતું.

ત્યારબાદ, મૂલ્યાંકનકર્તાને ૧૯૭૭-૭૮, ૧૯૭૮-૭૯ અને ૧૯૭૯-૮૦ વર્ષ માટે આબકારી જકાતની ચુકવણી માટે ડિમાન્ડ નોટિસ મળી હતી. કરદાતાએ એક રિટ

પિટિશન દ્વારા આબકારી જકાતની વસૂલાતને પડકારી હતી, જેમાં તેમણે સુધારેલ વળતર દાખલ કર્યું હતું અને આબકારી જકાતને કપાત તરીકે દાવો કર્યો હતો.

આવકવેરાના અધિકારીએ આકારણી વર્ષ ૧૯૮૧-૮૨ માટે કપાત માટેના આકારણીકર્તાના દાવાને નકારી કાઢ્યો હતો કારણ કે આકારણી કરનાર હિસાબની વેપારી પદ્ધતિ જાળવી રહ્યો હતો. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, જો જવાબદારી સંમતિમાં હોય અને વિવાદ બાકી હોય, તો તે આકસ્મિક જવાબદારી હોય તો દાવાને મંજૂરી આપી શકાય છે.

જોકે, કમિશનરે મૂલ્યાંકનકર્તાના દાવાને મંજૂરી આપી હતી. ટ્રિબ્યુનલે અપીલ તેમજ ઉચ્ચ અદાલતમાં પ્રશ્નો મોકલવાની અરજીને ફગાવી દીધી હતી. ઉચ્ચ અદાલતે એવી અરજીને પણ ફગાવી દીધી હતી કે કેદારનાથ જ્યુટ મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ આવકવેરાના કમિશનર (સેન્ટ્રલ), કલકત્તા, (૧૯૭૧) ૮૨ આઈટીઆર ૩૬૩ કેસમાં અગાઉના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રશ્નનો જવાબ સ્વયંસિદ્ધ છે. તેથી, આ અપીલ ઉદ્ભવીત થયેલ છે.

અપીલકર્તાઓ માટે એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે મૂલ્યાંકનકર્તાની જવાબદારી આકસ્મિક હતી અને કેદારનાથનો નિર્ણય અગાઉના મૂલ્યાંકન વર્ષ ૧૯૭૬-૭૭ થી ૧૯૭૮-૮૦ સંબંધિત આબકારી જકાત ચૂકવવાની જવાબદારીને લાગુ પડતો નથી; તેથી, ૧૯૮૧-૮૨ માં કપાત યોગ્ય રીતે આપવામાં આવી ન હતી.

અપીલને નકારી કાઢીને, આ અદાલતે કહ્યું:

૧. એક્સાઈઝ ડ્યુટી ચૂકવવાની જવાબદારી આકારણી વર્ષ ૧૯૮૧-૮૨ માં ઊભી થઈ હતી, જો કે રકમ ચૂકવવાની જવાબદારી અરજી બાકી હોવા છતાં લાગુ કરવામાં આવી ન હોત. જવાબદારીનું પ્રમાણ નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું અને તેની માંગ ૨૧મી એપ્રિલ, ૧૯૮૦ની ડિમાન્ડ નોટિસ હેઠળ કરવામાં આવી હતી. એક્સાઈઝ ડ્યુટી ચૂકવવાની આકારણીકર્તાની જવાબદારીની બાબતમાં અનિશ્ચિત, કામચલાઉ, કામચલાઉ અથવા આકસ્મિક કંઈ નહોતું. જ્યાં સુધી

મૂલ્યાંકનકર્તાને તે ચૂકવવાનો આદેશ અલગ રાખવામાં ન આવે અથવા તેમાં ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી મૂલ્યાંકનકર્તા તે જ ચૂકવવા માટે બંધાયેલો હતો.(૪૯૬-એ-બી)

પ્રતિષ્ઠિત.

ઇન્ડિયન મોલેસિસ કંપની (પી) લિમિટેડ-વિરુદ્ધ-સી. એલ. ટી. પશ્ચિમ
બંગાળ,
(૧૯૫૯) ૩૭ આઈટીઆર, ૬૬,

નો ઉલ્લેખ કર્યો છે.

કેદારનાથ જ્યુટ મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપની લિમિટેડ-વિરુદ્ધ -
આવકવેરાના કમિશનર (કેન્દ્રીય), કલકત્તા,
(૧૯૭૧) ૮૨ આઈટીઆર ૩૬૩ અને
પોપ ધ કિંગ મેચ ફેક્ટરી-વિરુદ્ધ-આવકવેરાના કમિશનર, (૧૯૬૩) ૫૦
ITR ૪૯૫,

૨. આબકારી વિભાગ દ્વારા જારી કરવામાં આવેલી ડિમાન્ડ નોટિસને કારણે હિસાબી સમયગાળા દરમિયાન ઉપાર્જિત જવાબદારી. આ માંગ નોટિસ કારણદર્શક નોટિસ પછી અને ઓક્ટોબર, ૧૯૭૯માં કર્સ્ટમ્સના કલેક્ટર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી વેપાર નોટિસના આધારે જારી કરવામાં આવી હતી, જેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે કોટેડ પેપર ટેરિફ આઈટમ ૧૭ (૨) હેઠળ વર્ગીકૃત કરવા માટે જવાબદાર રહેશે. કાયદા હેઠળ એક્સાઈઝ ડ્યુટી ચૂકવવાની જવાબદારી તે તબક્કે ઊભી થઈ હતી. ઉપરોક્ત જવાબદારીને રદ કરવા અથવા બાદ કરવા માટે રિટ પિટિશન દાખલ કરીને આકારણીદાર દ્વારા વિવાદ ઉઠાવવો એ માંગ નોટિસ મુજબ એક્સાઈઝ ડ્યુટી ચૂકવવાની જવાબદારી લેવામાં આવી ન હતી તે ધારવા માટેનો આધાર નહીં હોય.(૪૯૭-ડી-ઈ)

=====

દીવાની અપીલીય ન્યાયધીકારક્ષેત્ર
સિવિલ અપીલ નંબર ૧૬૬૮૮/૧૯૯૬.
૨૦.૦૨.૧૯૯૧ તારીખના ચુકાદા અને હુકમમાંથી
દિલ્હી હાઈકોર્ટના એલ.ટી. સી. નંબર ૭૦/૧૯૯૦.

કે. એન. શુક્લા, સુશ્રી, નીરા ગુપ્તા, કે. સી. કૌશિક, એસ. ડી. શર્મા
અને એસ. કે. ઢિવેદી-અપીલકર્તા માટે.
વી. યુ. એરાડી, ગૌરી રસગોત્રા, સુશ્રી પૂર્ણિમા અને સુમંત જે. ખેતાન
- પ્રતિવાદી માટે.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયાધીશ શાહ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

આવકવેરાના કમિશ્નર, દિલ્હીએ આવકવેરાના કાયદા, ૧૯૬૧ની કલમ ૨૫૬ (૨)
હેઠળ દિલ્હી હાઈકોર્ટ સમક્ષ અરજી દાખલ કરીને નીચેના બે પ્રશ્નોનો સંદર્ભ માંગ્યો
હતો.-

૧. શું હકીકતો અને કેસના સંજોગોમાં આઈ. ટી. એ. ટી. એ કાયદાકીય રીતે એ
વાતની પુષ્ટિ કરવામાં સાચી હતી કે આકસ્મિક જવાબદારી કે જેને કરદાતા
દ્વારા દેવું તરીકે પણ સ્વીકારવામાં આવતી નથી તે આઈ. ટી. અધિનિયમ
હેઠળ કપાત માટે લાયક ઠરે છે?
૨. શું હકીકતો પર અને કેસના સંજોગોમાં આઈ. ટી. એ. ટી. એ કાયદાકીય રીતે
એવું માન્યું હતું કે ઇન્ડિયન મોલેસિસ કંપની (પી) લિમિટેડ ૩૭ આઈ. ટી.
આર. ૬૬ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતો આ કેસને લાગુ

પડતા નથી અને કેસ કેદાર નાથ જ્યુટ એમ. એફ. જી. માં નિર્ધારિત સિદ્ધાંતો હેઠળ આવરી લેવામાં આવ્યો છે. કંપની લિમિટેડ (૧૯૭૧) ૮૨ આઈ. ટી. આર. ૩૬૩ એ ભૌતિક હકીકતની અવગણના કરીને કે આ કિસ્સામાં આબકારી જકાત ન તો નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે કે ન તો કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા દેવું તરીકે બાકી છે, પરંતુ તે માત્ર એક આકસ્મિક જવાબદારી છે જે હિસાબી પુસ્તકોમાં આપવામાં આવી નથી?

ઉચ્ચ અદાલતે આ અરજીને ફગાવી દીધી હતી અને જણાવ્યું હતું કે ઉઠાવવામાં આવેલા કાયદાના પ્રશ્નો શૈક્ષણિક છે અને કેદારનાથ જ્યુટ મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને તેનો જવાબ સ્વયંસિદ્ધ છે. આવકવેરાના કમિશનર (કેન્દ્રીય), કલકત્તા (૧૯૭૧) ૮૨ ITR ૩૬૩.તે આદેશ સામે મહેસૂલ વિભાગે આ અપીલ દાખલ કરી છે.તે કરદાતા-પ્રતિવાદી કંપનીનો કેસ હતો કે કંપની કાર્બન પેપરનું ઉત્પાદન કરી રહી હતી જે ૨૮ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૭૫ સુધી એક્સાઈઝ ડ્યુટી માટે જવાબદાર ન હતી. ૧૯૭૫ ના નાણાં અધિનિયમ દ્વારા, તેમાં અન્યથા નિર્દિષ્ટ ન હોય તેવી વસ્તુઓ પર ૧૦ ટકા એડ વેલોરમ પર ડ્યુટી વસૂલવામાં આવી હતી જેમાં કાર્બન પેપરનો સમાવેશ થતો હતો. ૨૯મી ઓક્ટોબર, ૧૯૭૯ના રોજ, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝના કલેક્ટરે એક સામાન્ય વેપાર નોટિસ બહાર પાડી હતી જેમાં જણાવ્યું હતું કે 'કાર્બન પેપર' સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફની આઈટમ ૧૭ (૨) હેઠળ કોટેડ પેપર તરીકે વર્ગીકૃત કરવા માટે જવાબદાર રહેશે. તે પહેલાં, કાર્બન પેપર અવશેષ આઈટમ ૬૮ હેઠળ આબકારી જકાતને આધિન હતું.

તેથી, પ્રતિવાદી-મૂલ્યાંકનકારે ઉપરોક્ત આઈટમ ૧૭ (૨) હેઠળ માલ સાફ કરવો જરૂરી હતો. જો કે, મૂલ્યાંકનકર્તાએ આ વર્ગીકરણને સ્વીકાર્યું ન હતું અને દલીલ કરી હતી કે કાર્બન પેપર બિલકુલ કોટેડ પેપર નથી. ૧૧મી માર્ચ, ૧૯૮૦ના રોજ એક નોટિસ બહાર પાડવામાં આવી હતી જેમાં આકારણી કરનારને કારણ દર્શાવવાની જરૂર હતી કે આઈટમ ૬૮ હેઠળ કાર્બન પેપરના વર્ગીકરણની મંજૂરી ૧૬મી માર્ચ, ૧૯૭૬થી શા માટે પાછી ન લેવી જોઈએ.

ત્યારબાદ, કરદાતાને ૨૧ એપ્રિલ, ૧૯૮૦ના રોજ માંગ પત્ર મળ્યો હતો, જે વર્ષ ૧૯૭૬-૭૭, ૧૯૭૮-૭૯ અને ૧૯૭૯-૮૦ માટે મૂળભૂત આબકારી જકાત અને વિશેષ આબકારી જકાતની ચુકવણી માટે માંગ નોટિસના સ્વરૂપમાં છે, જેમાં કુલ રૂ. ૯૨,૯૮,૮૦૫. કરદાતાએ ૧૯૮૦ની સિવિલ રિટ પિટિશન નંબર ૬૩૪ દાખલ કરીને આઈટમ ૧૭ (૨) હેઠળ એક્સાઈઝ ડ્યુટી વસૂલવાને પડકાર્યો હતો. રિટ પિટિશન બાકી હોવાથી, કરદાતાએ સુધારેલું વળતર દાખલ કરીને રૂ. ૯૨,૯૮,૮૦૫ કપાત તરીકે.

આવકવેરાના અધિકારીએ આકારણી વર્ષ ૧૯૮૦-૮૧ માટે કરદાતાના દાવાને આ આધાર પર નામંજૂર કર્યો હતો કે ઉપરોક્ત આકારણી વર્ષમાં માત્ર કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. અનુગામી આકારણી વર્ષ ૧૯૮૧-૮૨ ના સંદર્ભમાં, કરદાતાના દાવાને આવકવેરાના અધિકારી દ્વારા આ આધાર પર નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો કે કરદાતો હિસાબની વેપારી પદ્ધતિ જાળવી રાખે છે, તેથી અગાઉના

વર્ષોનો દાવો અસ્વીકાર્ય હતો.

તેમણે વધુમાં અવલોકન કર્યું હતું કે જવાબદારી તે વર્ષમાં ઊભી થઈ હતી, પરંતુ જો જવાબદારી વર્તમાનમાં હોત અને ભવિષ્યમાં ન હોત તો તેને મંજૂરી આપવામાં આવી હોત કારણ કે વિવાદ રિટ પિટિશનમાં બાકી હતો અને તેથી, તે આકસ્મિક જવાબદારી હતી. અપીલમાં, આવકવેરાના કમિશનરે કેદાર નાથ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયના આધારે કરદાતાના દાવાને મંજૂરી આપી હતી. ટ્રિબ્યુનલે હાઈકોર્ટમાં પ્રશ્નો મોકલવા માટે કલમ ૨૫૬ (૧) હેઠળની અરજી તેમજ અપીલને ફગાવી દીધી હતી.

આ અપીલની સુનાવણીના સમયે, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ઉચ્ચ અદાલતે પ્રશ્નો ઉઠાવવા જોઈએ અને તેમને સંદર્ભિત કરવાનો નિર્દેશ આપવો જોઈએ કારણ કે કાયદાના પ્રશ્નો નક્કી કરવા જરૂરી હતા. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે કરદાતાની જવાબદારી આકસ્મિક હતી અને કેદાર નાથ (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલ નિર્ણય એવી પરિસ્થિતિ સાથે વ્યવહાર કરતો નથી કે જ્યાં પછીના મૂલ્યાંકન વર્ષમાં જવાબદારી ઊભી થઈ હોય.તે તેમની વધુ રજૂઆત છે કે અગાઉના આકારણી વર્ષ ૧૯૭૬-૭૭ થી ૧૯૭૮-૮૦ સંબંધિત આબકારી જકાત ચૂકવવાની કહેવાતી આકસ્મિક જવાબદારી અને તેથી, આકારણી વર્ષ ૧૯૮૧-૮૨ માં ક્રપાત યોગ્ય રીતે આપવામાં આવી ન હતી.

વર્તમાન કેસમાં, એક્સાઈઝ ડ્યુટી ચૂકવવાની જવાબદારી ૨૧ એપ્રિલ, ૧૯૮૦ના રોજ ઊભી થઈ હતી, જ્યારે એક્સાઈઝ વિભાગે ડિમાન્ડ નોટિસ બહાર પાડીને કરદાતાઓને ઓક્ટોબર ૧૯૭૯માં બહાર પાડવામાં આવેલી ટ્રેડ નોટિસના આધારે ઉપરોક્ત વર્ષો માટે મૂળભૂત એક્સાઈઝ ડ્યુટી અને વિશેષ એક્સાઈઝ ડ્યુટી ચૂકવવાનું કહ્યું હતું. આકારણી કરનાર માન્યપણે હિસાબની વેપારી પદ્ધતિને અનુસરતો હતો અને તેથી તેણે આકારણી વર્ષ ૧૯૮૧-૮૨ માટે ઉપરોક્ત રકમ માટે કપાતનો દાવો કર્યો હતો. તે આકારણી વર્ષ પહેલાં, કોઈ માંગ નહોતી, કારણ કે એક્સાઈઝ ડ્યુટી માટે, આકારણી કરનાર દ્વારા ઉત્પાદિત કાર્બન પેપરને ટેરિફ આઈટમ ૬૮ હેઠળ વર્ગીકૃત કરવામાં આવ્યું હતું,

તે સાચું છે કે તેમણે ઉપરોક્ત માંગ સામે વાંધો ઉઠાવ્યો છે અને ઉપરોક્ત માંગને પડકારતી રિટ પિટિશન દાખલ કરી છે, પરંતુ તે જ સમયે, તે આકારણી વર્ષમાં ઉપરોક્ત આબકારી જકાત ચૂકવવાની જવાબદારી ઊભી થઈ હતી, જો કે ઉપરોક્ત રકમ ચૂકવવાની જવાબદારી કદાચ લાગુ કરવામાં આવી ન હોત. જવાબદારીનું પ્રમાણ નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું અને તેની માંગ ૨૧મી એપ્રિલ, ૧૯૮૦ની ડિમાન્ડ નોટિસ હેઠળ કરવામાં આવી હતી. એક્સાઈઝ ડ્યુટી ચૂકવવાની કરદાતાની જવાબદારીની બાબતમાં અનિશ્ચિત, કામચલાઉ, કામચલાઉ અથવા આકસ્મિક કંઈ નહોતું. કાયદા હેઠળ, કરદાતાને તે ચૂકવવા માટેના આદેશને અલગ રાખવામાં ન

આવે અથવા તેમાં ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી કરદાતાને તે જ ચૂકવવા માટે બંધાયેલા હતા. કેદારનાથ કેસમાં (ઉપરોક્ત), આ અદાલતે આ રીતે ચુકાદો આપીને સમાન દલીલને નકારી કાઢી હતી:

"જવાબદારી કેવી રીતે બંધ થઈ જશે તે સમજવું શક્ય નથી કારણ કે જ્યાં સુધી જવાબદારીની માત્રા વગેરેના સંદર્ભમાં આકારણીકર્તાની દલીલ પ્રવર્તે નહીં ત્યાં સુધી આકારણીકર્તાએ તેને ઘટાડવા અથવા નાબૂદ કરવા માટે ઉચ્ચ અધિકારીઓ સમક્ષ કાર્યવાહી કરી હતી.

વધુમાં, તે કેસમાં, કોર્ટે પોપ ધ કિંગ મેચ ફેક્ટરી વિરુદ્ધ આપકવેરાના કમિશનર, (૧૯૬૩) ૫૦ ITR ૪૯૫ના કેસમાં મદ્રાસ હાઈકોર્ટના નિર્ણયને મંજૂરી આપી છે, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે કરદાતાએ ચુકવણી માટે કલેક્ટરની માંગ પ્રાપ્ત થઈ તે તારીખે અને તે તારીખથી લાગુ કરી શકાય તેવી કાનૂની જવાબદારી ઉપાડી હતી અને અપીલને પ્રાધાન્ય આપીને તે જવાબદારીમાંથી બહાર નીકળવાનો તેનો પ્રયાસ કોઈ પણ રીતે સક્ષમ આબકારી અધિકારી દ્વારા લાદવામાં આવેલી જવાબદારીની અસરકારકતાને ઘટાડી અથવા મંદ કરી શકશે નહીં.

અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે હિસાબી પુસ્તકોમાં પ્રતિવાદીએ ઉપરોક્ત રકમ ડેબિટ કરી નથી અને ઉપરોક્ત જવાબદારીને સ્વીકારતી કોઈ એન્ટ્રીઓ કરવામાં આવી નથી. અમારા મતે, આ દલીલ પર પણ વધુ વિચારણા

કરવાની જરૂર નથી કારણ કે આ અદાલત દ્વારા કેદારનાલના કેસમાં આવી જ દલીલને આ રીતે નકારી કાઢવામાં આવી હતી:

"કરપાત્ર વ્યક્તિ કોઈ ચોક્કસ કપાત માટે હકદાર છે કે નહીં તે તેની સાથે સંબંધિત કાયદાની જોગવાઈ પર નિર્ભર રહેશે કે નહીં અને કરપાત્ર વ્યક્તિ તેના અધિકારો વિશે જે અભિપ્રાય લઈ શકે છે તેના પર નહીં કે હિસાબી પુસ્તકોમાં પ્રવેશોનું અસ્તિત્વ અથવા ગેરહાજરી આ બાબતમાં નિર્ણાયક અથવા નિર્ણાયક હોઈ શકે નહીં. વેપારી પ્રણાલી પર ખાતાઓ રાખનાર કરદાતાએ રૂ. ૫૦૦ની રકમની કપાતનો દાવો કરવો સંપૂર્ણપણે વાજબી હતો. ૧,૪૯,૭૭૬ એ વેચાણવેરાની રકમ છે જે તે સંબંધિત હિસાબી વર્ષ દરમિયાન ચૂકવવા માટે કાયદા હેઠળ જવાબદાર હતી.

જો કે, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે ઇન્ડિયન મોલેસિસ કંપની (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ સી. આઈ. ટી., પશ્ચિમ બંગાળ, (૧૯૫૯) ૩૭ આઈ. ટી. આર. ૬૬ના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો, જેમાં દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ખર્ચ આવકવેરાના હેતુ માટે કપાતપાત્ર હશે, જે તે સમયે અસ્તિત્વમાં રહેલી જવાબદારી તરફ છે, પરંતુ નાણાંને બાજુએ મૂકીને તે ઘટના બનવાથી ખર્ચ થઈ શકે છે, તે ખર્ચ નથી.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વર્તમાન કેસમાં કરદાતાની જવાબદારી માત્ર આકસ્મિક છે અને વ્યવહારમાં વાસ્તવિક જવાબદારી નથી. ઉપરોક્ત નિર્ણયની વિગતવાર ચર્ચા કરવાની જરૂર નથી કારણ કે તે કિસ્સામાં જ કોર્ટે અવલોકન કર્યું છે:—

"આમ, નફો કેટલો છે તે શોધવામાં, સામાન્ય હિસાબની પ્રથા એ હોઈ શકે છે કે હિસાબી સમયગાળા દરમિયાન ઉપાર્જિત થયેલી જવાબદારીઓના સંદર્ભમાં કોઈપણ રકમને ખર્ચ તરીકે નફામાંથી કપાત કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે.

વિવિધ દલીલો પર ચર્ચા કર્યા પછી કોર્ટે આખરે ચુકાદો આપ્યો:—

"આવકવેરાના હેતુ માટે કપાતપાત્ર ખર્ચ તે છે જે તે સમયે ખરેખર અસ્તિત્વમાં રહેલી જવાબદારી તરફ હોય છે, પરંતુ નાણાંને અલગ રાખવું કે જે કોઈ ઘટના બનવા પર ખર્ચ બની શકે છે તે ખર્ચ નથી."

વર્તમાન કિસ્સામાં, આબકારી વિભાગ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી ડિમાન્ડ નોટિસને કારણે એકાઉન્ટિંગ સમયગાળા દરમિયાન ઉપાર્જિત જવાબદારી. આ માંગ નોટિસ કારણદર્શક નોટિસ પછી અને ઓક્ટોબર, ૧૯૭૯માં કસ્ટમ્સના કલેક્ટર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી વેપાર નોટિસના આધારે જારી કરવામાં આવી હતી, જેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે કોટેડ પેપર ટેરિફ આઈટમ ૧૭ (૨) હેઠળ વર્ગીકૃત કરવા માટે જવાબદાર રહેશે. કાયદા હેઠળ આબકારી જકાત ચૂકવવાની જવાબદારી તે તબક્કે ઊભી થઈ હતી. આ જવાબદારીને રદ કરવા અથવા બાદ કરવા માટે રિટ પિટિશન દાખલ કરીને કરદાતા દ્વારા વિવાદ ઉઠાવવો એ ડિમાન્ડ નોટિસ મુજબ એક્સાઈઝ ડ્યુટી ચૂકવવાની જવાબદારી લેવામાં આવી ન હતી તે ધારવા માટે આધાર રહેશે નહીં.

આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારા મતે, ઉચ્ચ અદાલતે ઉપર જણાવેલા પ્રશ્નો

ઉઠાવવા અને સંદર્ભ આપવા માટે મહેસૂલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને યોગ્ય રીતે નકારી કાઢી હતી.પરિણામે, ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ વિના અપીલ રદ કરવામાં આવે છે.

અરજી ફગાવી દેવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.